

Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności oraz wystąpienie okoliczności naturalnych w przypadku realizacji Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności

Przypadki działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności obejmują w szczególności:

- ✓ śmierć beneficjenta;
- ✓ długoterminową niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
- ✓ poważną klęskę żywiołową powodującą duże szkody w gospodarstwie rolnym;
- ✓ zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym;
- ✓ chorobę epizootyczną lub chorobę roślin dotykającą, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- ✓ wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.

Powyższy katalog zdarzeń, które mogą stanowić w danym przypadku działanie siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajne, jest katalogiem otwartym. Oznacza to, możliwość uznania przez właściwy organ (Kierownika Biura Powiatowego ARiMR), w wyniku indywidualnego rozpatrzenia danej sprawy, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów występujących w sprawie, innego zdarzenia za przypadek działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności.

Jako okoliczności nadzwyczajne można uznać m.in.:

- ✓ zniszczenie upraw przez dzikie zwierzęta,
- ✓ zniszczenie upraw w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych takich jak np. susza, gradobicie, powódź, mróz, piorun, osuwiska ziemi, zalanie na skutek opadów atmosferycznych,
- ✓ zniszczenie upraw lub płodach rolnych spowodowanych pożarem,
- ✓ wystąpienie organizmów kwarantannowych,
- ✓ tymczasowe aresztowanie beneficjenta.

Dowodem potwierdzającym wystąpienie siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, może być na podstawie art. 75 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. Dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

Dowodami potwierdzającymi działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, w szczególności mogą być (przykłady):

- 1) odpis skrócony aktu zgonu rolnika;
- 2) zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 3) protokół oszacowania szkód w uprawach rolnych, spowodowanych przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, o której mowa w przepisach w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 4) dokument potwierdzający wystąpienie szkody w uprawach rolnych, z którego wynika powierzchnia upraw, na których wystąpiła szkoda spowodowana przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzony przez zakład ubezpieczeń, z którym rolnik zawarł umowę ubezpieczenia upraw co najmniej od jednego z tych ryzyk;
- 5) pisemne oświadczenia potwierdzające wystąpienie szkody w uprawach rolnych, spowodowanej przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich sporządzone przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o

- ubezpieczeniu społecznym rolników - w przypadku gdy komisja powoływana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, o której mowa w przepisach w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, nie została powołana oraz uprawy nie zostały objęte umową ubezpieczenia, o której mowa w § 1 pkt 3a tego rozporządzenia;
- 6) zaświadczenie o wystąpieniu pożaru - w przypadku szkód w uprawach lub płodach rolnych spowodowanych pożarem - wydane przez właściwego ze względu na miejsce wystąpienia zdarzenia komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, w przypadku gdy w zdarzeniu tym uczestniczyły jednostki ochrony przeciwpożarowej;
 - 7) protokół oględzin lub ostatecznego szacowania szkody w uprawach i płodach rolnych wyrządzonych przez dzikie zwierzęta (np. dziki, łosie, jelenie, danielle i sarny), sporządzony przez upoważnionego przedstawiciela dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego lub inne podmioty uprawnione do szacowania szkód łowieckich na podstawie przepisów prawa łowieckiego;
 - 8) pisemne oświadczenie rolnika o położeniu gospodarstwa rolnego na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej na podstawie przepisów o stanie klęski żywiołowej;
 - 9) decyzja właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, wydana na podstawie przepisów o ochronie roślin, nakazująca zniszczenie roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia organizmów kwarantannowych;
 - 10) decyzja właściwego organu nadzoru budowlanego, wydana na podstawie przepisów prawa budowlanego, określająca zakres i termin wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia budynku służącego gospodarce rolnej do czasu wykonania robót doprowadzających budynek do stanu właściwego;
 - 11) decyzja właściwego powiatowego lekarza weterynarii, wydana na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, nakazująca zabicie lub ubój zwierząt chorych lub zakażonych, podejrzanych o zakażenie lub o chorobę epizootyczną albo zwierząt z gatunków zwierząt wrażliwych na daną chorobę epizootyczną;
 - 12) odpis postanowienia sądu o zastosowaniu albo przedłużeniu tymczasowego aresztowania;
 - 13) wezwanie sądu do odbycia kary pozbawienia wolności albo aresztu;
 - 14) pisemne oświadczenie o wystąpieniu powodzi/zalania/huraganu sporządzone przez rolnika i potwierdzone przez dwóch świadków niebędących domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;
 - 15) protokół oględzin i oszacowania szkód wyrządzonych przez dzikie zwierzęta (np. żubry niedźwiedzie, bobry) w uprawach rolnych sporządzony przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego przez dyrektora tego parku, zgodnie z przepisami art. 126 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

! W przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej, które mogą mieć wpływ na powierzchnię kwalifikującą się do płatności lub liczbę zwierząt kwalifikujących się do płatności związanych do zwierząt w przypadku wystąpienia choroby epizootycznej lub gdy rolnik nie mógł wypełnić swoich zobowiązań w zakresie przestrzegania norm i wymogów wzajemnej zgodności lub gdy rolnik nie mógł złożyć wniosku lub zmiany do wniosku w terminie, rolnik powinien złożyć do biura powiatowego ARiMR pisemne oświadczenie o zaistniałych okolicznościach, opatrzone czytelnym podpisem i datą złożenia, w terminie **15 dni roboczych** od dnia, w którym rolnik lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać takiej czynności oraz dostarczyć dowód/dy potwierdzający/e wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej.

Jeżeli rolnik dokonał powiadomienia w w/w terminie i dostarczył do dnia wydania decyzji dowody potwierdzające działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, kierownik biura powiatowego ARiMR w toku prowadzonego indywidualnego postępowania administracyjnego ustala czy przedstawione przez stronę (wnioskodawcę) dowody potwierdzają wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej oraz ustala czy grunt/zwierzę/uprawa w dniu wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności spełniały warunki/wymogi przyznania danej płatności obszarowej oraz czy dana kategoria siły wyższej stanowi przyczynę nie spełnienia warunku kwalifikowalności lub wymogu lub niezgodności w przypadku nie spełnienia wymogów lub norm wzajemnej zgodności.

W sytuacji, gdy rolnik nie jest w stanie wykonać zobowiązania w wyniku siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności i nie wystąpiły dodatkowe koszty lub utracone dochody przed wystąpieniem siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, ale tylko za część, na którą wpływ miało działanie siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych (płatność zostaje zmniejszona w danym roku).

W przypadku, gdy nie zostały spełnione warunki do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu płatności nie przyznaje się i nie ustala się kwot do zwrotu z tytułu zaniechania realizacji zobowiązania oraz kar administracyjnych.

W przypadku, gdy na skutek wystąpienia siły wyższej lub wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych nie są realizowane wymogi, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego płatność zmniejsza się o współczynnik określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, ale nie stosuje się art. 35 ust. 4 rozporządzenia (UE) 640/2014.

W przypadku pakietu 7 Zachowanie lokalnych ras bydła, **za przypadek siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności uznaje się jedynie śmierć zwierzęcia z tytułu wystąpienia choroby epizootycznej**. W pozostałych przypadkach zastosowanie mają przepisy dotyczące okoliczności naturalnych, o których mowa w art. 32 rozporządzenia nr 640/2014.

Spełnienie warunku utrzymywania gruntów rolnych zgodnie z wymogami i normami

W przypadku, gdy rolnik ubiegający się o płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną, z powodu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności nie może wykonać obowiązków wynikających z określonych norm i wymogów wzajemnej zgodności, na które ma wpływ siła wyższa lub nadzwyczajne okoliczności, nie będzie miał ustalonych obniżek płatności w tym zakresie, jeżeli w terminie **15 dni roboczych**, od dnia, w którym rolnik uzyska taką możliwość poinformuje kierownika biura powiatowego, o zaistnieniu takich okoliczności nadzwyczajnych i przedłoży dowody potwierdzające ich wystąpienie. Siła wyższa lub nadzwyczajne okoliczności muszą mieć bezpośredni związek z niespełnieniem przez rolnika danego wymogu lub normy.

Podział działek lub scalenie gruntów

W przypadku, gdy rolnik nie jest w stanie w dalszym ciągu wypełniać podjętych zobowiązań ze względu na fakt, że gospodarstwo rolne lub część gospodarstwa rolnego jest przedmiotem nowego podziału działek lub działań władz państwowych związanych ze scalaniem gruntów lub działań związanych ze scalaniem gruntów zatwierdzonych przez właściwe organy publiczne, państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do umożliwienia dostosowania zobowiązania do nowej sytuacji gospodarstwa rolnego. Jeśli dostosowanie takie okazuje się niemożliwe, zobowiązanie traci ważność, a w odniesieniu do okresu, w którym zobowiązanie było ważne, nie wymaga się zwrotu.

Scalenie lub podział działek ewidencyjnych, które nastąpiło niezależnie od rolnika nie jest uznawane za przypadek działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności i rolnik nie ma obowiązku informowania o tym fakcie w terminie 15 dni roboczych od dnia, w którym rolnik lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać takiej czynności.

Rolnik, jako dowód potwierdzający scalenie lub podział działek ewidencyjnych może dostarczyć:

- ✓ decyzję starosty w sprawie scalenia gruntów lub
- ✓ decyzję zatwierdzającą podział nieruchomości wydaną przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta,
- ✓ oświadczenie rolnika o scaleniu/podziale działek ewidencyjnych.

Podział lub scalenie działki ewidencyjnej objętej zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym na skutek działań organów państwa (niezależne od rolnika) powodujące zmniejszenie powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie

rolnika, skutkuje odstąpieniem od ustalania kwoty do zwrotu w odniesieniu do działek rolnych lub ich części, na których nastąpiło zmniejszenie powierzchni objętej zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym.

Wystąpienie okoliczności naturalnych

Nie stosuje się kar administracyjnych dla płatności związanych do zwierząt w sytuacji, gdy zostanie stwierdzona różnica między liczbą zwierząt zgłoszonych, a liczbą zwierząt zatwierdzonych w przypadkach, w których beneficjent nie jest w stanie spełnić kryteriów kwalifikowalności, zobowiązań lub innych obowiązków, w wyniku wystąpienia przyczyn naturalnych, które mogą mieć wpływ na trzodę lub stado, pod warunkiem, **że powiadomił on właściwy organ na piśmie w terminie dziesięciu dni roboczych od dnia stwierdzenia spadku liczby zwierząt.**

W przypadku płatności rolno- środowiskowo- klimatycznej – pakiet 7, jeżeli:

- ✓ nastąpi padnięcie zwierzęcia na skutek choroby,
- ✓ nastąpi padnięcie zwierzęcia na skutek wypadku, za który wnioskodawca nie ponosi odpowiedzialności

i nie zostaną spełnione warunki kwalifikowalności, zobowiązania lub wymogi płatności nie przyznaje się i nie stosuje się kar administracyjnych z tytułu przedeklarowania zwierząt.

- !** Wnioskodawca jest zobowiązany powiadomić kierownika biura powiatowego o spadku liczby zwierząt, **w terminie 10 dni od dnia stwierdzenia spadku liczby zwierząt.**